

Ion Anton

DE CE ?

**Enciclopedie
pentru fete și băieți curioși**

CUPRINS

Prefață **6**

1. LIMBA, ISTORIA ȘI SIMBOLURILE NOASTRE NAȚIONALE **8**

De ce oamenii vorbesc limbi diferite?	9
De ce scriu scriitorii?	11
De ce alfabetul nostru începe cu litera „a” și se termină cu „z”?	12
De ce anume pe 2 aprilie se sărbătorește Ziua Internațională a Cărții pentru Copii?	14
De ce poezia este necesară și în secolul al XXI-lea?	16
De ce criticii literari afirmă că asupra creației eminesciene a influențat filozofia germană?	17
De ce Eminescu este considerat, în același timp, poet național și universal?	19
De ce Eminescu este venerat ca un sfânt?	20
De ce folclorul constituie un izvor nesecat de inspirație pentru literatura clasică?	21
De ce Grigore Vieru a fost numit „poet cu lira-n lacrimi”?	23
De ce în poezia contemporană predomină versul alb?	24
De ce „Flacăra” lui Păunescu nu s-a stins?	26
De ce noi, moldovenii basarabeni, suntem români?	27
De ce istoria este o comoară sacră, un izvor nesecat de învățăminte?	30
De ce limba este considerată avereala cea mai de preț a unui neam?	32
De ce drapelul nostru are trei culori și ce semnifică ele?	33
De ce elevii din Republica Moldova studiază operele scriitorilor din România?	35
De ce moneda națională poartă denumirea de „leu”?	36

2. DEZVOLTAREA CONȘTIINȚEI CIVICE ȘI POLITICE **38**

De ce unii sunt împotriva informării copiilor și adolescentilor despre drepturile lor?	39
De ce a fost instituită Ziua Mondială de Prevenire a Violenței împotriva Copiilor?	40
De ce criza economică globală ne-a afectat atât de mult?	42
De ce anume democrația este considerată cel mai bun mod de guvernare a unui stat?	44
De ce localitățile noastre sunt un paradis al... gunoaielor?	46
De ce în Moldova nu se iau măsuri serioase de prevenire a poluării mediului?	48
De ce rămânem reci la încălzirea globală?	50
De ce nu sunt create condiții ca tinerii specialiști să se întoarcă în țară?	51
De ce unii adolescenți consideră că doar munca peste hotare le poate oferi un viitor?	53
De ce părinții noștri, dar și tineretul, pleacă la muncă peste hotare?	54
De ce unii cred că dreptul de a fi liber este, în același timp, și dreptul de a gresii?	56
De ce unii apreciază ca fiind neseroasă profesia de ziarist?	57
De ce a fost instituită Ziua Internațională a Toleranței?	58
De ce Moldova e considerată cea mai săracă țară din Europa?	60
De ce trăim din zi în zi tot mai rău, dar învinuim de aceasta timpurile?	62

3. SĂRBĂTORI CALENDARISTICE ȘI ETNOCULTURALE64

De ce noi, copiii, suntem protagoniștii sărbătorilor de iarnă?	65
De ce fiecare an poartă numele unui animal?	67
De ce se zice că Baba Dochia își scutură cojoacele?	69
De ce sărbătorim Paștele Blajinilor?	72
De ce anume bradul este împodobit la sărbătorile de iarnă?	74
De ce nouă, copiilor, ne este rușine să umblăm cu colinda?	76
De ce decembrie este considerată luna cadourilor?	77
De ce zilele săptămânii sunt anume 7 la număr și care-i istoria denumirii lor?	79
De ce luna februarie are numai 28 de zile?	81
De ce în colinde se cântă despre „florile dalbe” în plină iarnă?	83
De ce zicem „Hristos a înviat!” timp de 40 de zile?	84
De ce anul nou începe anume cu luna ianuarie?	86
De ce anume iarna ne aduce cele mai multe sărbători?	88
De ce până în zilele noastre s-a mai păstrat tradiția de a purta mărtișoare și ce semnifică ea?	90
De ce majoritatea nunților sunt jucate anume toamna?	93
De ce copiilor le place să facă, iarna, oameni de zăpadă?	95
De ce unele obiceiuri și tradiții naționale sunt date uitării?	96
De ce la sărbătorile de Paști sunt vopsite ouăle în roșu?	98
De ce Paștele este sărbătorit în fiecare an la date diferite?	99
De ce în dimineața de Paști noi ne spălăm cu apă dintr-un vas în care se pune un ou roșu, altul alb și câțiva bănuți?	101
De ce copiii sunt tot mai puțin pasionați de săniuș?	103
De ce în Moldova se sărbătoresc mai întâi Anul Nou, în plin post, și apoi Crăciunul?	104
De ce pe 14 februarie sărbătorim Ziua Îndrăgostitilor?	106
Cum anume este sărbătorită Ziua Îndrăgostitilor pe Terra?	107
De ce anume 1 aprilie e ziua glumelor?	109
De ce anume pe 1 iunie se sărbătoresc Ziua Internațională a Copiilor?	111
De ce anume pe 5 octombrie este sărbătorită Ziua Pedagogului?	113
De ce Ziua Internațională a Femeilor este sărbătorită pe 8 Martie?	115
De ce consemnăm ziua de 9 Mai, care, de fapt, e o sărbătoare sovietică?	117
De ce 9 Mai este și Ziua Victoriei, și Ziua Europei?	118
De ce unii cred că numărul 13 aduce ghinion?	120

4. VIAȚA ȘI GRIJILE UNUI ELEV122

De ce anul școlar începe la noi pe 1 septembrie, iar în alte țări – la date diferite?	123
De ce există o distanță glacială și foarte mare între elev și învățător?	125
De ce copiii și adolescenții nu visează să devină învățători?	126
De ce elevii chiulesc tot mai des de la ore?	128

De ce unii elevi sunt indiferenți față de învățătură?	130
De ce puțini elevi învață bine?	131
De ce unii elevi se rușinează de colegii lor să învețe bine?	133
De ce timiditatea este o piedică în calea succesului școlar?	135
De ce părinții nu ne permit uneori să alegem profesia dorită?	136
De ce, la alegerea profesiei, deseori nu ținem cont de talent?	138
De ce se zice că toamna se numără bobocii?	140
De ce mulți elevi de la sat învață prost?	141
De ce unii elevi consideră Internetul mai presus decât cărțile?	143
De ce Internetul devine o sursă de informare tot mai des solicitată?	145
De ce pentru unii elevi copiatul este ceva firesc?	147
De ce în școlile noastre nu se acordă o atenție mai mare creației tehnice?	148
De ce unii profesori sunt corupți?	150
De ce elevii de la sat sunt considerați inferiori celor de la oraș?	152
De ce elevii săraci deseori nu sunt apreciați la justa lor valoare de către profesori?	154
De ce elevii încețează să meargă la bibliotecă?	155
De ce unii profesori cred că fetele sunt mai capabile decât băieții?	157
De ce unii profesori ne obligă să învățăm cât mai bine anume la obiectul predat de ei?	159
De ce noi, elevii, suntem impuși să învățăm toate subtilitățile matematicii?	160
De ce normele de conduită ale unor profesori nu coincid cu normele de conduită ale elevilor?	162
De ce reușita școlară depinde de noroc?	163
De ce unii elevi, când iau note rele, se supără pe învățători și nu acceptă realitatea?	165
De ce adesea șovăim la alegerea viitoarei profesii?	166
De ce programa școlară este atât de... academică?	168
De ce elevii sunt suprasolicitați la școală?	170
De ce uniforma școlară nu este obligatorie pentru toți elevii?	171

5. ADOLESCENȚII ȘI PROBLEMELE INTERACȚIUNII SOCIALE ... 174

De ce adolescența este ca o furtună de sentimente și trăiri?	175
De ce conflictul dintre generații devine tot mai acut?	178
De ce nu este bine ca părinții să bată copiii?	181
De ce unii adolescenți nu tind să fie ei însăși?	183
De ce există atâta vulgaritate printre adolescenți?	185
De ce unii se bucură când le faci un bine, iar când le ceri ajutorul, îți întorc spatele?	187
De ce unii adolescenți încep să consume droguri?	188
De ce nu e bine să ne sărutăm pasional în public?	191
De ce sunt interzise relațiile sexuale între adolescenți?	193
De ce unii copii nu-i stimează pe bătrâni?	194

De ce unii oameni își îneacă amarul în băutură?	195
De ce copiii celor bogăți îi ignorează pe ceilalți, îi umilesc la tot pasul?	198
De ce businessmeni noștri au uitat de generozitate?	199
De ce deseori nu putem comunica atunci când suntem față în față?	201
De ce curiozitatea poate fi periculoasă?	202
De ce iubirea este atât de amară și nemiloasă?	204
De ce maturii evită să ne vorbească despre dragoste?	206
De ce unii maturi sunt împotriva studierii în școală a disciplinei „Deprinderi de viață”? ..	207
De ce părinții noștri divorțează?	209
De ce unii adolescenti încep să fumeze?	211
De ce unii părinți nu au grijă de sănătatea spirituală a odraslelor lor?	213
De ce maturii nu au încredere în copii?	215
De ce tinerii sunt indiferenți față de necazul altora?	216
De ce în inima adolescentilor invidia își face tot mai mult loc?	217
De ce unii oameni se laudă cu trăsăturile lor fizice și morale?	219
De ce unii elevi sunt exagerat de mândri și se cred mai presus decât ceilalți?	221
De ce unii cred că a te considera superior altora este bine?	222
De ce unii adolescenti agreează piercing-ul și tatuajele?	224
De ce oare este atât de greu să-ți găsești prietenii devotați?	226
De ce o prietenie adevarată se leagă ani în sir?	228
De ce nu știm, deseori, să ne alegem prietenii?	230
De ce respectul de sine este considerat uneori drept lacună?	231
De ce tăcerea nu întotdeauna este de aur?	233
De ce unii elevi manifestă violență față de colegi?	234
De ce unii cred că zgârcenia poate fi calitate pozitivă?	236
6. REFLECȚII SPIRITUALE ȘI FILOZOFICE	238
De ce credem în viața de dincolo de moarte?	239
De ce în lume există mai multe religii?	241
De ce majoritatea tinerilor neagă existența adevarului absolut?	244
De ce arta e considerată de unii o copie a realității, iar de alții – doar o iluzie?	246
De ce uneori binele se transformă în rău?	247
De ce pe lume există ura, răutatea și dușmănia?	249
De ce unii copii sunt oaspeți permanenti ai discotecilor, dar nu frecventează biserică?	251
De ce femeia nu are dreptul să intre în altarul bisericii?	252
De ce deseori nu prețuim clipa la justa ei valoare?	254
De ce unii oameni nu pun preț pe adevăr și sinceritate?	256
De ce între etic și estetic există o legătură trainică?	257
De ce unii oameni rămân a fi filozofi pentru toată viață?	258

De ce frumusețea exterioară este apreciată mai mult decât cea interioară?	260
De ce unii elevi ignorează hrana spirituală?	262
De ce este necesar să respectăm normele morale?	263
De ce, în ultimul timp, tot mai mulți indivizi uită de omenie?	265
De ce unii afirmă că viața omului depinde numai de soartă?	266
Ce este timpul și ce semnifică trecerea lui?	267
De ce timpul zboară atât de repede?	269

7. DIVERSE.....272

De ce, la începutul anului 2000, unii afirmau că suntem deja în mileniul al treilea, iar alții negau acest lucru?.....	273
De ce se zvonește că în anul 2012 va fi sfârșitul lumii?	274
De ce oamenii iubesc atât de mult banii?.....	276
De ce omul, totuși, are nevoie de bani?	278
De ce am lăsat dolarul să ne joace festă?	281
De ce cărțile... îmbătrânesc?.....	282
De ce utilizăm telefoanele mobile nu doar din strictă necesitate?	283
De ce unii elevi nu sunt conștienți de riscurile utilizării abuzive a computerului?	285
De ce oamenii se droghează și care este pericolul narcomaniei?	287
De ce, după ploaie, pe cer apare curcubeul?	289
De ce unii oameni afirmă că există extratereștri?	291
De ce mâncarea fast-food nu este bună pentru elevi?	293
De ce cea mai îndrăgită revistă a elevilor se numește <i>Florile Dalbe</i> ?	295
De ce „Arcul Europei” s-a înălțat până la „Steaua Calității”?	297
De ce iernile au devenit foarte calde și sărare în zăpadă?	299
De ce imperiile au tendință să se extindă?	301
De ce totul ce este dat de Dumnezeu se numește natură?	302
De ce elevii cunosc superficial istoria apariției vieții pe Pământ?	304
De ce Luna de pe cer își schimbă săptămânal forma?	306
De ce apa este totuși albastră, deși se afirmă că-i incoloră?	307
De ce manelele nu sunt acceptate la noi?.....	309
De ce se consideră că a fi cântăreț nu înseamnă a avea o profesie?	311
De ce rândunelele își fac cuibul pe la casele oamenilor?	312
De ce se zice că omul are al șaselea simț?	314
De ce timpul, fiind ceva nevăzut și imaterial, este măsurat de om cu atâta precizie?	315
De ce anume vara este destinată vacanței mari?.....	318

De ce oamenii vorbesc limbi diferite?

Vorba este umbra faptei.

DEMOCRIT (filozof grec)

De ce oamenii vorbesc limbi diferite? Oare n-ar fi fost mai bine dacă toată lumea de pe glob ar fi vorbit doar o singură limbă? Există oare limbi mari și grăiuri mici? Cum ar trebui să ne respectăm limba maternă, dar să nu ignorăm și limbile altor popoare?

Alexandru UZUN, elev în clasa a V-a „B”
mun. Chișinău, Liceul „Ion Creangă”

Cartea Cărților, adică Biblia, răspunde în felul următor la această întrebare deloc simplă. Se zice că, la începuturile sale, omenirea vorbea o singură limbă. Această situație s-a păstrat până la o anumită etapă, când urmașii lui Noe, conform Vechiului Testament, s-au apucat să înalțe un turn, zis Babel, cu intenția de a ajunge la Dumnezeu ca să se convingă de existența Lui. Și, pentru că îndrăzneala lor nu avea margini, iar turnul se ridica văzând cu ochii spre tăriile cerului, Dumnezeu a decis să le împiedice înfăptuirea planului. Cum? Le-a „amestecat limbile”. Dintr-o singură limbă pe care o vorbeau toate semințile ce lucrau la zidirea turnului, Dumnezeu a creat mai multe limbi. Astfel, ziditorii nu se mai înțelegeau între ei. Dacă zidarii cereau cărămidă, calfele nu pricepeau ce anume voiau aceștia și le duceau mortar... Și viceversa. Din cauza neînțelegерilor „lingvistice” și a haosului survenit, Turnul Babel n-a mai fost terminat. Deci, intenția omului de a ajunge la Dumnezeu a eşuat totalmente. Expresia „Turnul Babel” a devenit proverbială, referindu-se la situații când toți vorbesc deodată, de nu se mai înțelege nimic.

Prin urmare, din Vechiul Testament reiese că numai încercarea nesăbuită de a înălța un turn până la Dumnezeu s-a încheiat cu... apariția mai multor limbi. Se pare că această versiune biblică are și un suport științific. Savanții susțin ideea că în Africa, leagănul civilizației umane, se vorbea o singură limbă. Apoi, emigrând și răspândindu-se pe celelalte continente ale Terrei, limba cea unică a omenirii s-a diversificat, îmbogățindu-se cu noi și noi cuvinte în aşa măsură, încât s-au format alte limbi. Astfel, apariția mai multor limbi se datorează, în primul rând, viețuirii oamenilor la mari distanțe unii de alții, chiar pe continente diferite. Lipsa mijloacelor de comunicare (transport rapid, telefon, radio, televiziune, presă etc.) a izolat și conservat comunitățile umane nu numai din punct de vedere geografic, dar și lingvistic. Așa au luat naștere

rasele umane (europenii, africanii, asiaticii, australienii), fiecare cu limbile lor. Apoi, în cadrul limbilor globale, există foarte multe dialecte, uneori atât de diferite, încât chiar și oamenii din localitățile vecine nu se mai înțeleg între ei. Așa se face că azi pe Pământ sunt vorbite peste 7 mii de limbi.

Într-adevăr, există limbi mai importante, în sensul circulației lor internaționale, și graiuri mai mici, unele vorbite doar de locuitorii unui cătun. Printre limbile de circulație internațională se numără engleză, franceza, spaniola, araba, greaca, rusa... Dacă luăm în seamă numărul de vorbitori, atunci limbi mari sunt și chineză, hindusa, japoneza... Oricum, fiecare popor există ca entitate etnică doar prin limba sa, prin obiceiurile sale, și numai pe pământul hărăzit lui de Dumnezeu. Iată de ce limba maternă este iubită deopotrivă de toți oamenii de pe pământ, indiferent dacă acea limbă este considerată de alții mare sau mică, bogată sau săracă... Căci, cum zicea poetul Victor Teleucă, „nu există limbi sărace”, și numai în limba sa maternă poate râde și plânge un popor. Iată de ce noi ne iubim cu sfîrșenie limba noastră română, care se trage de la străvechea limbă latină și de la cea dacă, dispărută în neant, cu influențe din multe alte limbi care s-au pierdut în negura vremilor. Vigoarea lor expresivă s-a topit pe veci în vorbirea noastră modernă, care ne permite să ne numim neam distinct printre popoarele lumii. Se consideră că limba noastră face parte din familia nobilă și mare a limbilor indo-europene, care, căci, au avut la temelie vechea limbă tracă, răspândită în vechime „de la India până la Rin”, limbă în care și graiul dac era un dialect distinct...

În ce privește avantajele sau dezavantajele multitudinii graiurilor, unii savanți sunt de părere că omenirea ar fi progresat de zeci de ori mai repede, dacă nu exista „babilonia” lingvistică și toate popoarele ar fi vorbit o singură limbă. Nu întâmplător, savanții filologi au elaborat, în anii '60, o limbă universală – *esperanto*. Se presupunea că, prin intermediul acestei limbii, oamenii de știință vor comunica operativ și vor face mai multe descoperiri științifice... Zadarnică trudă! Ca tot ce e artificial, și limba *esperanto* n-a prins rădăcini adânci, căci o floare de hârtie, oricât de bine am colora-o, nu poate înlocui floarea cea adevărată, cu naturalețe în culori și mireasmă în petalele-i vii. Ideea acestei limbii universale a fost subminată definitiv și de apariția mijloacelor moderne de comunicare, care facilitează și accelerează circulația informației de la un continent al planetei la altul... cu atât mai mult, cu cât și savanții contemporani posedă la perfecție două-trei limbi de circulație universală.

Firește, suntem obligați să ne respectăm cu sfîrșenie limba maternă, care a fost neglijată multe decenii în sir. Dar, venerându-ne propriul grai, să nu desconsiderăm nici alte graiuri. Dimpotrivă, să învățăm cât mai multe limbi, căci doar astfel vom putea fi considerați oameni culți.

De ce scriu scriitorii?

**Nimic nu-i mai ușor decât să scrii în aşa fel, încât să nu înțeleagă nimeni;
după cum, din contra, nimic nu-i mai greu decât să exprimi gânduri
importante în aşa chip, încât fiecare să le înțeleagă.**

Arthur SCHOPENHAUER (filozof german)

Am și eu o întrebare, la care sper să-mi răspundeți cât mai clar și interesant: De ce scriu scriitorii? Posibil, această întrebare îi frământă pe mai mulți copii...

Viorica VELIȘCO, elevă în clasa a VIII-a, Liceul „D. Matcovschi”, s. Vadul-Rașcov, r. Șoldănești

„Ca să citească cititorii!”, am putea răspunde scurt, clar și cuprinzător la această întrebare. Dar ea, deși ar părea „în doi peri” la prima vedere, nu este defel una „trăsnită”, simplă și naivă, ca să putem răspunde doar printr-o singură frază laconică. Îndărătul acestui „de ce?” se ascund numeroase dubii și frământări ale multor copii, dar și ale unor maturi. Vorba e că în unele medii din societatea noastră, influențate de „vârtejurile capitaliste” devastatoare de suflete, este pusă la îndoială nu numai necesitatea literaturii, ci și a culturii în ansamblu. Tranzitia la aşa-zisa economie de piață s-a transformat pentru mulți concetajeni de-ai noștri într-o aprigă luptă pentru o bucată de pâine, adică pentru hrana cea de toate zilele. În asemenea condiții, când în prim-plan apare grija cotidiană a omului față de hrana trupească, firește, hrana spirituală, în meniu căreia este inclusă și literatura, trece pe planul doi. Cu atât mai mult, cu cât însăși conducerea de vârf a țării trasează printre prioritățile sale politice doar obiective economice, ignorându-le aproape în întregime pe cele culturale.

Astfel, este dat uitării un adevăr incontestabil: economia înflorește acolo unde înflorește cultura! Iar scriitorii, dragii mei tineri cititori, prin operele lor literare, au menirea să contribuie la înflorirea culturii în ansamblu și la cultivarea conștiinței naționale. Or, se știe bine, scriitorii tuturor timpurilor au fost exponentii de vază ai conștiinței naționale, prin care un popor se face distinct la masa cea mare a popoarelor lumii. Cred că, nu în ultimul rând, scriitorii scriu pentru desfășarea sufletului omenesc, dar și pentru dezvoltarea agerimii minții. E bine cunoscut faptul că, în toate epociile, anume scriitorii au fost și cei care au descătușat și dirijat energiile revoluționare ale maselor populare. E suficient să ne amintim de cunoșcuții noștri scriitori clasici, Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, Costache Negruzzi, care nu doar au creat opere literare de certă valoare estetică, ci și au desfășurat o amplă campanie civică în timpul revoluției de la 1848, luptând activ pentru realizarea idealurilor ei democratice și cucerindu-și titlul onorific de „scriitori pașoptiști”. Prin analogie cu acești scriitori clasici, e bine să ne amintim de poetii, prozatorii și criticii noștri contemporani care au luat parte activă la mișcarea națională pentru independență și suveranitatea Moldovei: Dumitru Matcovschi, Grigore Vieru, Ion Vatamanu, Lidia Istrati, Mihai Cimpoi, Nicolae

Dabija, Leonida Lari, Ion Hadârcă și mulți-mulți alții. Asemenea scriitori țin sus nu doar standardul estetic al literaturii naționale, ci și drapelul restructurării social-economice a țării noastre în drum spre mult râvnita integrare europeană. Atât prin operele lor literare (poemul dramatic *Ce vor scriitorii?* de Ion Vatamanu a declanșat o adevărată avalanșă de opinii!), cât și prin intervențiile publicistice din presa periodică (eseurile săptămânale ale lui Nicolae Dabija, redactorul-șef al ziarului *Literatura și arta*), scriitorii noștri contribuie la prosperarea perpetuă a culturii neamului și la păstrarea verticalității lui în împrejurările vitrege ale restructurărilor economice.

— Toate bune până aici, dar eu aş vrea să completez întrebarea: de ce scriitorii, mai ales poetii ziși „postmoderniști”, scriu atât de încurcat, încât de multe ori nici nu înțelegi ce vor să-ți comunice?! intervine prompt un coleg de clasă al Vioricăi.

Aș putea răspunde prin maxima citată mai sus, adică prin cuvintele filozofului german Schopenhauer. Dar problema ce ține de curente, școlile și procedeele literare este mult mai complicată decât s-ar părea la prima vedere. Aprecierea unei opere literare ca inaccesibilă sau accesibilă cititorului depinde foarte mult de gradul de pregătire a fiecărui cititor în parte, dar și de gustul său estetic, adică de o chestiune pur subiectivă. De multe ori, revenind la o operă literară, rămâi surprins de faptul că o înțelegi, înghițind-o pe nerăsuflare, deși într-un trecut nu prea îndepărtaști aceeași lucrare îți părea inaccesibilă!

De ce alfabetul nostru începe cu litera „a” și se termină cu „z”?

Limba este însăși floarea sufletului etnic al românimii.

Mihai EMINESCU

De ce alfabetul începe cu litera „a” și se termină cu „z”? Unii colegi de-ai mei și chiar unii maturi consideră această temă ca fiind „naivă”, iar la întrebarea mea răspund ironic: „Aşa trebuie!”. Totuși, sunt convinsă că răspunsul la această întrebare ar dori să-l afle mai mulți cititori.

Mihaela FALCEA, elevă în clasa a IX-a „B”
s. Țibirica, r. Călărași

Ba bine că nu-i deloc naivă această întrebare a ta, dragă Mihaela! Cum nu erau naive nici adresările altor cititori de-ai noștri, care ne mărturiseau că nu înțeleg de ce unii profesori, când doresc ca tema pentru acasă să fie studiată amănunțit, le zic: „Să învățați totul, de la «a» la «z»!” Alții însă îi îndeamnă să învețe de la „a” la „ia” sau de la „alfa” și până la „omega”. Vorba e că, într-adevăr, pentru firile iscăditoare și cele atente la subtilitățile expresiilor citate

mai sus, apar anumite confuzii de ordin logic cu privire la ordinea literelor în alfabet...

– Nu-i nici o confuzie la mijloc! intervine un cititor bine informat.

Apoi tot el precizează:

– Pur și simplu, în primul caz se are în vedere alfabetul latin, care începe cu litera „a” și se termină cu „z”, în al doilea caz se face referire la alfabetul rusesc, care începe cu „a” și se încheie cu litera „я”, iar în cazul al treilea e vorba de alfabetul grecesc, ce începe cu „α” și se termină cu „ω”.

Excelentă această intervenție! Ea conține, de fapt, și răspunsul la acest „de ce?”. Or, într-adevăr, alfabetul nostru românesc are la bază alfabetul latin, în care ordinea literelor a fost stabilită astfel, încât sirul lor începe cu „a” și se termină cu „z” ...

– Dar de ce au fost ele înșiruite anume în această ordine? insistă Mihaela asupra întrebării sale.

Nu e atât de ușor să răspunzi la întrebarea ta, dar vom încerca s-o facem.

Răspândirea atât de vastă a alfabetului latin se datorează faptului că acesta a fost folosit în imensul Imperiu Roman. Savanții cred că o formă arhaică a alfabetului latin a pătruns pe peninsula italică în secolul al VII-lea î.Hr., fiind o variantă a alfabetului grecesc, folosită în colonia greacă Cumae. Apoi, de la alfabetul coloniei Cumae a derivat alfabetul folosit de etrusci, un popor care stăpânea o bună parte a Peninsulei Apenine. Când etruscii au fost subjugăți de romani în jurul secolului al IV-lea î.Hr., cei din urmă le-au preluat multe tradiții și elemente culturale, printre care și douăzeci și una de litere ale alfabetului. În secolul al III-lea î.Hr., acestora li s-a adăugat litera „G”, iar litera „Z”, care nu se folosea la scrierea cuvintelor latine, a dispărut. Însă litera „Z” și-a făcut revenirea în secolul I î.Hr., când romani au cucerit teritoriile locuite de greci, preluând de la ei această literă, împreună cu litera „Y”, și plasându-le la sfârșitul alfabetului. „W” a apărut abia în evul mediu, fiind o combinație a două litere „V”, iar „J” și „U” au început să fie considerate litere propriu-zise abia în epoca Renașterii, fiind separate de „I” și „V”. Astfel am ajuns la varianta contemporană de bază a alfabetului latin, care conține 26 litere. Ar mai fi cazul să menționăm că, inițial, toate literele alfabetului latin erau majuscule, iar literele mici au fost inventate abia în secolul al III-lea d.Hr.

România a adoptat alfabetul latin în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, adăugând prin aplicarea de semne diacritice încă 5 caractere suplimentare, ce redau sunete specifice limbii române (ă, â, î, ş, ă). Iată de ce alfabetul românesc respectă ordinea literelor din alfabetul latin, care începe cu „a” și se termină cu...

– „Z”! poate exclama oricine dintre cititori, precizând: doar că în limba română „z” se pronunță ca „ze”. Dar ce caută litera „ia” sau „omega” în zicerile unor profesori?

Se știe bine că, până la 31 august 1989, în Republica Moldova a fost utilizat alfabetul rusesc, ce are la bază alfabetul slavon, zis și chirilic, după numele unuia din elaboratorii lui – frații Chiril și Metodiu. Curios lucru, există ipoteza precum că acești cărturari greci din Salonic ar fi putut să se tragă din români macedoneni. Ei și-au consacrat viața